

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 98/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Magdou Poliačikovou, advokátska kancelária, Národná 679/17, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Žilina v konaní sp. zn. 36 Nt 23/2016 z 5. januára 2018, postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline v konaní sp. zn. 1 Tos 10/2018 z 27. februára 2018 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 4 Tdo 59/2019 z 10. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci

namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 36 Nt 23/2016 z 5. januára 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“), postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 1 Tos 10/2018 z 27. februára 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní sp. zn. 4 Tdo 59/2019 z 10. decembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolanie obvineného sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorým krajský súd zamietol ako nedôvodnú sťažnosť obvineného sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým okresný súd podľa § 399 ods. 2 a § 402 ods. 2 Trestného poriadku odmietol návrh obvineného sťažovateľa na povolenie obnovy konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 35 T 147/2010 pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona v súbehu so zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 a 2 Trestného zákona.

2.1 Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Z citovaných ustanovení je zrejmé, že konanie o dovolaní v zmysle ôsmej hlavy Trestného poriadku je jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré možno podať iba proti takzvaným meritórnym rozhodnutiam, teda rozhodnutiam vo veci samej, ktorými sa trestné stíhanie končí, a ktoré sú výslovne vymenované v ustanovení § 368 ods. 2 Trestného poriadku. Prípustnosť dovolania teda nie je možné vyvodzovať len z izolovaného znenia ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku, bez súčasného použitia jeho odseku 2, pretože naposledy spomínané ustanovenie (§ 368 ods. 2 Trestného poriadku), na odsek 1 výslovne odkazuje.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte, a preto je použiteľné len mimoriadne a výnimočne a je obmedzené na nápravu len tých najzásadnejších väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie. Preto dovolanie nie je prípustné voči všetkým rozhodnutiam vydávaným v priebehu celého konania, ale len, ako to už bolo vyššie uvedené, proti meritórnym rozhodnutiam výslovne vymenovaným v § 368 ods. 2 Trestného poriadku.

S ohľadom na už spomínanú mimoriadnosť a výnimočnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, vecnému preskúmaniu napadnutého rozhodnutia bráni predchádzajúce zistenie, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V posudzovanom prípade podal obvinený [REDAKOVANÉ] dovolanie proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté o jeho návrhu na povolenie obnovy konania. Z ustanovenia § 368 ods. 2 Trestného poriadku, ani z iných ustanovení Trestného poriadku však nevyplýva prípustnosť podania dovolania proti uzneseniu o zamietnutí návrhu obvineného na povolenie obnovy konania, ani proti uzneseniu o zamietnutí sťažnosti obvineného proti takémuto uzneseniu.

Vzhľadom na to, že rozhodovanie o prípustnosti dovolania patrí do pôsobnosti dovolacieho súdu, je bez akejkoľvek relevancie námietka dovolateľa, že okresný súd mal považovať podané dovolanie za prípustné...

Keďže dovolanie obvineného [REDAKOVANÉ] bolo podané proti rozhodnutiu súdu, proti ktorému jeho podanie nie je prípustné, najvyššiemu súdu nezostávalo nič iné, len podané dovolanie na neverejnom zasadnutí, bez preskúmania veci podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odmietnuť.“

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uvádza, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže sťažovateľovo dovolanie nebolo podľa jeho slov vôbec posúdené a bolo odmietnuté, hoci ide o veľmi vážnu vec. Dovolací súd podľa mienky sťažovateľa nedostatočne vyhodnotil relevantné dovolacie námietky, ktoré sa nepremietli do rozhodnutia najvyššieho súdu,

v dôsledku čoho najvyšší súd neposkytol sťažovateľovi podľa jeho presvedčenia právnu ochranu. Najvyšší súd v napadnutom uznesení podľa sťažovateľa neodôvodnil, prečo nebral do úvahy jeho dovolacie námietky.

3.1 Podľa názoru sťažovateľa odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je neurčité a nepresvedčivé, keďže dovolanie bolo odmietnuté a najvyšší súd sa podľa názoru sťažovateľa vôbec nezaoberal dovolacími dôvodmi a námietkami.

3.2 Sťažovateľ ďalej prezentuje názor, že i keď existujú rozhodnutia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania proti rozhodnutiu, ktorým sa zamietol návrh na povolenie obnovy konania, sťažovateľ je toho názoru, že v jeho veci prípustnosť dovolania vyplýva z dvoch podstatných skutočností:

- pri napadnutých uzneseniach okresného súdu a krajského súdu ide o rozhodnutia, ktorými bol porušený zákon – napadnutými uzneseniami bol podľa presvedčenia sťažovateľa porušený zákon, a to právo na obhajobu a riadny právny proces uskutočnením neverejného zasadnutia;

- okresný súd svojím opatrením ustanovil sťažovateľovi obhajcu v dovolacom konaní, z čoho sťažovateľ usudzuje, že ak by bolo dovolanie neprípustné, resp. nedôvodné, obhajcu by mu okresný súd neustanovil a neurčil by mu lehotu 30 dní na podanie dovolania.

3.3 Sťažovateľ ďalej poukazuje na základnú zásadu trestného konania „in dubio pro reo“, pričom podľa výkladu sťažovateľa nepreukázaná vina má rovnaké dôsledky ako preukázaná nevina. Sťažovateľ zastáva názor, že v jeho návrhu na povolenie obnovy konania boli splnené všetky podmienky, nebol daný postup na jeho odmietnutie na neverejnom zasadnutí a v celom rozsahu trvá na podanom návrhu na povolenie obnovy konania. Žiadal dovolaniu vyhovieť z dôvodu, že skutok, ktorý sa mu kladie za vinu, podľa jeho slov nespáchal, bol v stave nepríčetnosti a vôbec si nepamätá, čo a ako sa stalo.

3.4 Podľa sťažovateľa všeobecné súdy nedôvodne neprihliadli na nové skutočnosti, a to rozhodnutia iných súdov v obdobných veciach, kde podľa odkazu sťažovateľa v oveľa závažnejších prípadoch boli uložené neporovnateľne menšie tresty. Podľa dôvodenia

sťažovateľa k spáchaniu skutku došlo pod vplyvom alkoholu, pričom podľa názoru sťažovateľa alkohol významným spôsobom ovplyvňuje a znižuje ovládacie a rozpoznávacie schopnosti, pričom týmto aspektom veci sa podľa sťažovateľa súdy dostatočným spôsobom nezaoberali.

4. Sťažovateľ navrhol vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Najvyšším súdom SR postupom v konaní vedenom pod č. 4 Tdo 59/2019, Krajským súdom v Žiline postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 10/2018 a Okresným súdom Žilina postupom v konaní vedenom pod č. 36 Nt 23/2016 porušené bolo.

Ústavný súd SR zrušuje Uznesenie Okresného súdu Žilina zo dňa 05.01.2018, č. 36 Nt 23/2016, Uznesenie Krajského súdu Žilina zo dňa 27.02.2018, č. 1 Tos 10/2018, Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 10.12.2019, č. 4 Tdo 59/2019.

Najvyšší súd SR je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa...“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom

prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.A K namietanému porušeniu označených ústavných práv sťažovateľa postupom v konaní a napadnutým uznesením okresného súdu

6. Ústavný súd v úvode konštatuje, že ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu v konaní a napadnutému uzneseniu okresného súdu je potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

6.1 Z čl. 127 ods. 1 ústavy pramení, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

6.2 Z ústavnej sťažnosti je nepochybné, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa

v danom prípade nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom uznesení okresného súdu, keďže sťažnosť v tomto prípade predstavuje účinný opravný prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu.

6.3 Princíp subsidiarity nás poučuje, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o ústavnej sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o ústavnej sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. *mutatis mutandis* II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

6.4 Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.B K namietanému porušeniu označených ústavných práv sťažovateľa postupom v konaní a napadnutým uznesením krajského súdu

7. K napadnutému postupu v konaní a uznesení krajského súdu ústavný súd poukazuje, že podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným

prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

7.1 Napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť, a tým aj vykonateľnosť v zmysle § 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku 27. februára 2018. Ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 4. februára 2020 (podaná na poštovú prepravu 31. januára 2020).

7.2 Ústavný súd sa na tomto mieste musí vysporiadať s relevantnou otázkou, či ústavná sťažnosť smerujúca proti napadnutému uzneseniu krajského súdu nie je podaná oneskorene.

7.3 Ústavný súd si je vedomý právneho názoru, ktorý opakovane vo svojej judikatúre vyslovil (akcentujúc pritom závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53 a 54), a podľa ktorého, majú na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní, bude sťažovateľovi lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010). Tieto závery sa však nemôžu vzťahovať na situáciu, (i) keď právny poriadok explicitne vylučuje podanie mimoriadneho opravného prostriedku (napr. dovolania) proti určitému rozhodnutiu, resp. (ii) keď jasne stanovuje formálne podmienky pre podanie takéhoto opravného prostriedku (napr. lehota, oprávnené osoby a pod.) alebo (iii) keď je vylúčená možnosť, aby najvyšší súd posúdil prípustnosť dovolania s ohľadom na dovolacie dôvody, keďže jeho neprípustnosť je daná ex lege bez ohľadu na prítomnosť dovolacích dôvodov.

7.4 V prípade komunikovanom v predchádzajúcom bode pod alternatívou (iii) pôjde o situáciu upravenú napr. aj Trestným poriadkom v § 368 ods. 1 a 2 v spojení s § 382 písm. f), kde Trestný poriadok taxatívne (v § 368 ods. 2) vypočítava rozhodnutia (ak Trestný poriadok neustanovuje inak), proti ktorým je prípustné dovolanie (za splnenia

podmienok ustanovených v § 368 ods. 1 v spojení s § 371 Trestného poriadku). A contrario je teda proti iným rozhodnutiam krajského súdu dovolanie neprípustné (ak Trestný zákon neustanovuje inak) bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú naplnené dovolacie dôvody upravené v § 371 Trestného poriadku a dovolací súd je povinný odmietnuť dovolanie bez preskúmania veci a ohľadu na prítomnosť dovolacích dôvodov.

7.5 Sťažovateľ podal dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu o zamietnutí sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania. Proti tomuto rozhodnutiu (napadnutému uzneseniu) krajského súdu nie je v zmysle § 368 ods. 2 Trestného poriadku dovolanie prípustné. Pre úplnosť ústavný súd dopĺňa, že Trestný poriadok neupravuje odlišne uvedené závery ani v treťom oddiele ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku (§ 393 až § 405a) upravujúcom obnovu konania. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mohol a mal vedieť, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu nie je prípustné a podané dovolanie bude odmietnuté pre neprípustnosť (vyplývajúcu z Trestného poriadku), a teda bol oprávnený podať ústavnú sťažnosť ústavnému súdu priamo proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v lehote predpokladanej § 124 zákona o ústavnom súde.

7.6 Ústavný súd preto nemôže považovať lehotu na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu za zachovanú s ohľadom na napadnuté uznesenie najvyššieho súdu o dovolaní a musí ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde pre oneskorenosť.

III.C K namietanému porušeniu označených ústavných práv sťažovateľa postupom v konaní a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

8. K postupu v konaní a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že najvyšší súd postupoval správne podľa platného a účinného právneho poriadku (Trestného poriadku) upravujúceho dovolacie konanie v čase podania dovolania a správne vyhodnotil dovolanie ako podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

8.1 Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu jasne a zrozumiteľne odôvodnil aplikáciu konkrétnych ustanovení Trestného poriadku upravujúcich dovolacie konanie a nemožnosť podať dovolanie proti uzneseniu druhostupňového súdu o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu prvostupňového súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania.

8.2 Najvyššiemu súdu a jeho právnym záverom dôvodeným v napadnutom uznesení tak nie je z ústavného hľadisko čo vytknúť a ústavný súd je povinný v tomto prípade odmietnuť ústavnú sťažnosť v tejto podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu